

Godišnja skupština društva geodetskih stručnjaka NR Bosne i Hercegovine

Na dan 14 februara o. g. održana je redovna godišnja skupština Društva geodetskih stručnjaka NR Bosne i Hercegovine. Pored članstva iz Sarajeva skupštini je prisustvovao velik broj članova i delegata iz unutrašnjosti. Skupštini su prisustvovali predstavnici Saveza Društava inženjera i tehničara BiH-e, Društva poljoprivrednih inženjera i tehničara, društva građevinskih inženjera i tehničara, te predstavnik Geodetskog društva NR Slovenije drug MIROSLAV LENČEK.

Skupštinu je otvorio docent Tehničkog fakulteta u Sarajevu Ing. Ismet Aganović, a istu je pozdravio član izabranog radnog pretsjedništva drug Salih Kabil.

Iz podnešenog izvještaja Upravnog odbora o radu društva u protekloj godini organizaciono stanje i rad društva su slijedeći:

U toku 1953 godine u sklopu opšte decentralizacije na svim poljima političkog i društvenog života zemlje na mjesto ranije geodetske sekcije u sklopu DIT-a BiH-e. Osnovano je samostalno društvo geodetskih stručnjaka NRBiH-e. Društvo ima i sekciju u Banjoj Luci. Društvo ima ukupno 212 članova od toga u Sekciji u Banjoj Luci 55 članova. U odnosu na brojno stanje u godini 1952 prirast članstva u društvo je neznatan.

U toku godine poduzete su bile potrebne mjere za omasovljenje društva, za okupljanjem i učlanjenjem svih dosada neučlanjenih geometara, a naročito onih koji su sa službom izvan organizacione jedinice geodetske Uprave. Poslata su bila pisma svim drugovima geodetskim stručnjacima za koja se znalo da su na radu u našoj republici, a da istovremeno nisu bili učlanjeni u naše društvo. Međutim odziv je bio prilično slab.

U našem društvu kolektivno su učlanjene i dvije privredne organizacije u kojima su zaposleni geometri članovi našega društva i to preduzeća »Projekt« i »Elektroprojekt«.

Upravni odbor društva održao je ukupno 17 sastanaka u koje se uključuje 9 plenarnih sastanaka i dva proširena. Prosječno je učestvovalo 55—60% izabranih odbornika na sjednicama. Odstupanje sa sjednica ostalog broja odbornika može se pravdati zauzetošću u službenim poslovima. Inače nije se primjetilo nedolazak na sjednice pojedinih drugova a da za to nisu uvijek postojali opravdani razlozi. U toku godine broj članova Upravnog odbora smanjen je za 2 člana zbog premještanja po službenoj dužnosti u druga mjesta iz Sarajeva.

Donošenje odluka i zaključaka slijedilo je uvijek nakon diskusije i temeljitog proučavanja stvari. Odluke i zaključci su se uvijek donosili kolektivno, te se kao opšti metod rada Uprave može smatrati kolektivnost u radu.

U svome radu Uprava je u toku godine imala velikih poteškoća. Uzroci ovome su objektivne i subjektivne prirode. Prije svega odsustvo na terenu velikog broja članova u vrijeme sezone rada, jer se ogromna većina članova nalazi u službi Geodetske Uprave, kada se sa njima skoro prekida svaka veza. Okupljanje članstva moguće je samo zimi, za vrijeme kancelarijskog rada, kada se članstvo ogromnom većinom nalazi u Sarajevu. Uprava društva je u tom pogledu napravila priličan propust što je slabo iskoristila vrijeme boravka drugova preko zime u Sarajevu.

Subjektivne teškoće leže u slabom interesu jednog dijela članstva za rad društva. Još uvijek priličan broj drugova ne pokazuje nikakav interes za rad društva, a naročito je to kod drugova iz unutrašnjosti zapaženo. To se vidi i po obavezama članstva prema društvu kroz plaćanje članarine i agitaciji za upis u društvo neučlanjenih drugova i t. d.

Veza sa Savezom društava geodetskih inženjera i geometara u Beogradu održavana je redovno. Na svega 2 sastanka Saveza u Beogradu prisustvovali su delegati našega društva. Veza

sa društvima geodetskih inženjera i geometara po ostalim bratskim republikama bile su vrlo slabe, a isto tako slabe i sa drugim stručnim društvima Saveza DIT-a BiH.

Osnivanjem Saveza društava geodetskih inženjera i geometara FNRJ stvoreni su uslovi da se geodetski stručnjaci naše zemlje povežu i sa stručnjacima iz drugih zemalja. Ta veza je odmah i stvorena s razmjenom stručnih časopisa, a osim toga pretstavnici našeg Saveza prisustvovali su Kongresu Međun. federacije geometara u Parizu. Ovo je jedan veliki naš zajednički uspjeh obzirom da je reputacija Jugoslavenskih geometara u međunarodnoj javnosti bila na velikoj visini.

Materijalna baza društva je dosta slaba. Izuzev članarina i upisnina drugih prihoda nije bilo. Ovdje treba se kritički osvrći kako na rad Uprave, tako i na stav članstva. Uprava sa svoje strane nije se dovoljno založila da se dužna članarina od pojedinih članova koji nisu izmirili svoje obaveze prema društvu ubere, a s druge strane članovi nisu se potrudili da udovolje svojoj društvenoj obavezi. Već na održanim plenarnim i proširenim sastancima trebalo je Upravi ukazati na njezin propust u ubiranju članarine i kritikovati je.

Tako je došlo do toga da je za 1953 godinu uplatilo članarinu svega 50% članova ili izraženo u procentima iznosi 25%. Naporedo sa pitanjem članarine vezana je i pretplata za naš strukovni glasnik «Geodetski list». Na prošloj godišnjoj skupštini usvojen je bio zaključak da se povisi članarina sa 20 na 60 dinara mjesečno i time se u povišeni iznos članarine uključuje i pretplata na geodetski list. Ova je odluka skupštine bila zamišljena vrlo dobro. Prvo da se masovnom pretplatom stvori materijalna baza za naš strukovni organ, a sa druge strane da se članstvo kroz list upozna sa savremenim dostignućima geodetske nauke, a i raznim društvenim događajima.

Saradnja u stručnoj štampi nije bila dovoljna, a u dnevnoj štampi skoro nikakva. Izuzev dva dopisa u »Geodetskom listu« i to: Izvještaj sa prošle godišnje skupštine našeg društva koji je napisao drug Kabil i sjećanje »In memoriam« na pok. profesora Ing. Grofa, drugih nikakvih članaka nije bilo. Osim toga data su dva članka u časopisu »Narodna Uprava« organ Sekretara

rijata za zakonodavstvo, kao i tri radio emisije o aktuelnim problemima i zadacima geodetske službe u vezi sa prelaskom na novi sistem opozivanja. Članovi našeg društva nastavnici Srednje geodetske škole također su objavila nekoliko članaka u prosvjetnom listu o pitanjima stručnog školstva koji su bili zapaženi u redovima prosvjetnih radnika. Propust je što se u našoj dnevnoj štampi uopšte nije diskutovalo o aktuelnim zadacima geodetske struke koji su toliko važni, da se sa njima upozna i naša široka javnost. Geometri su pioniri naše izgradnje, a da se i ne govori koliki je obimni zadatak izvršila geodetska služba u obnovi katastarskih operata i izvršenja potrebnih priprema za novi sistem opozivanja u poljoprivredi na bazi katastarskog prihoda. Trebalo je u dnevnoj štampi napisati koji članak o životu i napornom radu na terenu naših geometara, o zadacima koji stoje pred geodetskom službom naše republike i t. d. Inače bi se sadržini geodetskog lista moglo malo prigovoriti. Prije svega u listu se tretiraju više teoretska pitanja koja su dostupna samo uskom krugu ljudi koji se bave geodezijom kao naukom, namjesto da se tretiraju problemi iz svakodnevne prakse sa kojom se geometar susreće na terenu. Na taj bi način naišlo se i kod šireg broja članstva na veće interesovanje za list nego što ono sada postoji.

Saradnja sa Geodetskom upravom NR BiH bila je na visini, vrlo bliska i obostrana. Sa Geodetskom upravom raspravljen je niz aktuelnih problema. Tako je na pr. na zajedničkim sastancima Geodetske Uprave i našeg društva održanih na 3 i 6 aprila i 12 maja raspravljano o izvođenju geodetskih radova putem civilne geodetske prakse, o nekim pojavama izvođenja geodetskih radova putem vanjske saradnje i t. d. Zatim je zajednički diskutovano o pravilniku za polaganje stručnih ispita, raspravljeno je o organizaciji Instituta za nacionalnu kartografiju i t. d. Isto tako diskutovano je o nacrtu Uredbe o generalnom planu o nastavnim planovima srednjih geodetskih škola.

Međutim, konstatujemo da je donesena Uredba o katastru zemljišta kao i nacrt Uredbe o likvidaciji uzurpacija na području BiH, a po tome društvu nije uopšte konsultovano. Obzirom na važnost ovih i sličnih uredbi za geodetsku struku u ponovljenim slučajevima

vima društvo bi trebalo da interveniše i da se izbori za učešće kod donošenja ovakvih propisa. Zapaženo je isto tako, da su svi dosada upućeni nacrti i predlozi raznih propisa i Uredaba dostavljani društvu na mišljenje u veoma kratkim rokovima, tako da su mnoga pitanja na brzinu proučena i nije se mogao dati onaj rezultat kakav se mogao postići.

Isto tako sa svoje strane Geodetska Uprava je u nekoliko mahova pružila pomoć našem društvu. Tako je geodetska Uprava o svome trošku slala delegate našeg društva na plenum i Kongres geodetskih inženjera i geometara u Zagreb, platila je štampanje referata za stručno školstvo, koji je naše društvo podnijelo na održanom Kongresu u Zagrebu. Uprava je također dotirala 150.000 dinara kongresnom odboru za organizaciju Kongresa, pripremila i otposlala izložbeni materijal za geodetsku izložbu koja je održana prilikom I Kongresa geodetskih inženjera i geometara u Zagrebu, o svom trošku. Za sve ovo Uprava društva se u svoje ime i ispred društva najtoplije zahvaljuje Geodetskoj Upravi.

Organizaciji našeg Kongresa pripomagao je i Savez DIT-a Bosne i Hercegovine dotiranjem 50.000 dinara na čemu se Uprava društva najtoplije zahvaljuje.

U okviru mogućnosti društvo je u toku godine kroz diskusiju raspravljalo o rješenju nekih krupnijih problema.

Tako je zaključeno da naše društvo pruži pomoć radničkom univerzitetu za politehničko obrazovanje radnika u formi predavanja. Rješeno je da članovi našeg društva održe na radničkom univerzitetu 4 predavanja i to: Jedno predavanje na temu geodezija, drugo predavanje na temu plan i karte, treće predavanje na temu Aero- fotogrametrija — nova geodezija i četvrto predavanje na temu katastar i zemljišna knjiga. Ova predavanja nisu još održana jer ih radnički univerzitet nije još stavio na svoj program, vjerovatno jer jer dao prioritet drugim značajnijim privrednim i društvenim pitanjima.

Društvo je također na sastancima raspravljalo o statusu inženjera i tehničara u privredi. Društvo je takođe dalo svoje primjedbe na nacrt Uredbe o novom privrednom sistemu, posebno dajući primjedbe i podvrgnuvši kritici, nacrt nove Uredbe o projektovanju.

Društvo je pružilo pomoć kandidatima za polaganje stručnog ispita. Održano je 13 predavanja kao pomoć od pojedinih starijih drugova po raznim predmetima. Osnivanjem Zavoda za nacionalnu kartografiju odnosno donošenjem predloga Uredbe za aero-fotogrametriju, društvo je u zajednici sa Geodetskom Upravom BiH dalo korisne predloge, i zauzelo stav da se aero-fotografskim snimanjem i izradom planova bavi i geodetska služba a ne samo Geografski institut J. N. A., kako je to nacrt predviđao.

U vezi kulturnog i stručno-tehničkog uzdizanja održano je jedno predavanje sa temom i to: »Mjerenja deformacija na visokim branama geodetskim metodama« koje je održao docent Tehničkog Fakulteta Ing. Aganović.

Pored navedenog naše društvo je učestvovalo na većim manifestacijama. Tako je društvo učestvovalo u radu I. plenuma održanog na dan 26 i 27 septembra u Zagrebu. Na plenumu su donešeni zaključci u vezi priprema za I Kongres geodetskih inženjera i geometara. Zatim je na ovom plenarnom sastanku Društva geodetskih inženjera i geometara podnešen izvještaj sa Kongresa međunarodne geodetske Unije koji je održan u Parizu, a kome su prisustvovali dvojica delegata iz Jugoslavije. Na ovom plenumu su donešeni zaključci o osnivanju tri odbora koji su odmah formirani i to: Odbor za organizaciju geodetske izložbe koja je bila predviđena da se održi za vrijeme I. Kongresa.

Na ovom plenarnom sastanku zaključeno je da naše društvo dade stručni referat o školstvu.

Druga značajna manifestacija u kojoj je učestvovalo naše društvo jeste učešće na I Kongresu geodetskih inženjera i geometara održanog u vremenu od 6—10 decembra prošle godine u Zagrebu. Na ovom Kongresu pretresana su mnoga pitanja i problemima, a težište je bilo na slijedećim osnovnim pitanjima i problemima:

1. Organizaciona pitanja saveza struke i staleška pitanja;
2. Stanje državnog premjera i katastra zemljišta FNRJ;
3. Osnovni geodetski radovi na području FNRJ;
4. Metodi rada, instrumenti i fotogrametrija;
5. Uređenje zemljišnih posjeda;
6. Stručno školstvo i literatura.

Po ovim pitanjima i problemima bile su formirane posebne komisije jer se rad Kongresa u tom pravcu i odvijao. U svim komisijama bili su zastupljeni delegati našeg društva, a prvom komisijom (za organizaciona i staleška pitanja) rukovodio je predstavnik našeg društva.

O stručnom školstvu:

Ovo važno pitanje bilo je predmet razmatranja prošlih godina, a i ove godine posvećena mu je velika pažnja. Shodno zaključcima I plenuma Saveza društava geodetskih inženjera i geometara FNRJ u Zagrebu, našem društvu je bilo povjereno da po ovome pitanju na Kongresu podnese i referat. U tu svrhu bila je obrzovana posebna komisija koja je sva pitanja stručnog školstva detaljno obradila općenito, a posebno sa gledišta naše republike. Referat je izrađen na osnovu primljenih podataka uglavnom od društva Srbije, Hrvatske i Slovenije.

Zapaženo je i na samom Kongresu da je sistem školovanja u pojedinim republikama različit. Naime, u nekim republikama školovanje je u sistemu 4+4, u nekim 4+5, dok je u našoj republici sistem 6+3. Većina na Kongresu stala je na stanovište, da je najbolji sistem škole opšteg obrazovanja i 5 razreda stručne škole.

Dosada je o srednjem stručnom školstvu i kvalitetu srednjih kadrova dovoljno diskutovano na svim dosadašnjim našim skupštinama i konferencijama i redovno su nalažena odgovarajuća rješenja za sva pitanja u ovom području. Međutim o pitanju visokokvalifikovanih kadrova, o njihovom školovanju i njihovom rasporedu malo je bilo riječi. Činjenica je da ni u jednoj tehničkoj struci u našoj republici nema tolike disproporcije u odnosu visokokvalifikovanih i srednjekvalifikovanih stručnjaka koliko u geodetskoj struci. Može se reći da je taj odnos u našoj republici 5%. Kako to u praksi izgleda najbolje ilustruje činjenica da mi danas nemamo niti jednog geodetskog inženjera u rukovodstvu geodetske službe pa čak ni na srednjoj geodetskoj školi. Iz ovoga proizlazi da bi ovom pitanju mjerodavni trebali posvetiti više pažnje i stimulirati podizanje fakultetski obrazovanih geodetskih stručnjaka. Poželjno bi bilo da bi se ova skupština pozabavila tim pitanjem i eventualno predložila rješenje.

I pored ovakvog teškog stanja u po-

gledu kadrova može se reći da je geodetska služba u našoj republici uspješna i na vrijeme izvršila i izvršava sve postavljene joj zadatke.

Na koncu može se reći da je društvo pored svih nedostataka imalo i uspjeha i da je opravdalo svoj rezon detr.

Međutim ono nije odigralo onu ulogu niti postalo tako uticajan faktor koji mu u današnjim uslovima društvenog samoupravljanja pripada. Objektivni razlozi za to leže u organizacionim slabostima društva i nedovoljnu stepenu njegova razvitka.

Nakon pročitanih referata i diskusije o radu društva u prošloj godini doneseni su slijedeći zaključci.

ZAKLJUČCI

redovne godišnje skupštine Društva geodetskih stručnjaka održane 14. II. 1954 godine u Sarajevu.

Na osnovu izvještaja o radu 1953 godini i diskusije skupština donosi slijedeće

Zaključke

za rad u 1954 godini

I. ORGANIZACIONA PITANJA:

1. Upravni odbor i plenum društva treba da preduzimaju potrebne mjere na sprovođenju zaključaka donešenih na kongresu geodetskih stručnjaka održanom u agrebu decembra 1953 godine;

2. Potrebno je u zajednici s Geodetskom Upravom NR BiH proučiti zadatke i organizaciju geodetske službe u našoj Republici;

3. Učlanjenju neobuhvaćenih geodetskih stručnjaka u rad društva kao i ubiranju članarine treba posvetiti posebnu pažnju.

4. U buduću treba više raditi na popularizaciji struke i službe upoznavajući širu javnost pomoću pogodnih sredstava kao što je štampa, radio, javna predavanja itd, a naročito putem aktiviranja članova i samog udruženja na izvršavanju zadataka udruženja.

5. Usvaja se predložena izmjena pravila udruženja po kojoj skupština bira pretsjednika.

6. Ovlašćuje se Upravni odbor da odredi delegate udruženja za plenum DIT BiH-a kao i delegate za plenum

Saveza geodetskih stručnjaka FNRJ u Beogradu.

II. GEODETSKI RADOVI:

7. Pošto je sistematski državni premjer i izrada geodetske karte osnovni zadatak geodetske službe to udruženje treba da ovome pitanju posvećuje svoju punu pažnju. Udruženje treba da radi na tome da se što prije uvedu najsavremenije metode rada i instrumenti, koji će omogućiti ubrzanje premjera za potrebe raznih grana privrede. Potrebno se je odmah pozabaviti stručnom izobrazbom kadrova za aerofotogrametriju.

8. Upravni odbor udruženja treba da preko svojih delegata u plenumu Saveza geodetskih stručnjaka FNRJ poradi da se što pre donesu tehnički propisi za izvođenje geodetskih radova, a naročito propisi za nivelman gradova koji više ne odgovaraju sadašnjim potrebama.

9. Preporučuje se, Upravnom odboru da se nadležnim državnim organima razmotri donošenja propisa i formiranja geodetskog stručnog republičkog savjeta, kao savjetodavnog i koordinacionog tijela pri Geodetskoj Upravi NR BiH.

III. STRUČNO UZDIZANJE ČLANOVA, STRUČNE ŠKOLE I STRUČNA STAMPA

10. Stručnom uzdizanju članova udruženja treba posvetiti osobitu pažnju; jer skoro 90% naših kadrova otpada na mlade drugove;

11. Posebno treba razmotriti dosadašnje rezultate polaganja državnih stručnih ispita te preduzeti sve mjere za što brže i uspješnije polaganje ovih ispita, kako bi se mladi drugovi — kadrovi što bolje osposobljavali za samostalan rad;

12. Upravni odbor će u zajednici sa Srednjom geodetskom školom u Sarajevu, razmotriti probleme ove škole;

13. Treba preduzimati i dalje mjere o ekonomsko-političkom uzdizanju geodetskih stručnjaka, polazeći u prvom redu od upoznavanja novih ekonomskih propisa, a imajući stalno u vidu izgradnju lika socijalističkog geodetskog stručnjaka.

14. Treba razmotriti mogućnost koncentracije stručnih knjiga na jednom mjestu, kako bi se omogućilo članovima da ih što bolje koriste.

15. Razmotriti sa Upravom škole i Geodetskom Upravom način ferijalne prakse, imajući u vidu dosadašnje iskustva da ferijalnu praksu daci Srednje geodetske tehničke škole uspješnije vrše ako se ona odvoji od privrednih zadataka.

IV. POMOĆ NARODNIM VLASTIMA I DRŽAVNIM ORGANIMA

16. Udruženje treba da ostvari još tješnju saradnju sa Geodetskom Upravom NR BiH.

17. Članovi udruženja trebaju da pružaju punu pomoć komunama u rješavanju ekonomsko tehničke problematike gradova i srezova. Dosadašnja praksa je pokazala da se ovo najbolje može ostvariti kroz rad u društvima inženjera i tehničara pojedinih srezova.

18. Udruženje treba stalno da traži da učestvuje sa svojim savjetima i predlozima kod rješavanja krupnijih problema geodetske struke i službe. Pri slanju raznih predloga po kojima udruženje treba da da svoje mišljenje tražiti pristojne rokove, kako bi se mogao konzultovati što veći broj članova.

19. Poraditi kod SNO — a i GNO da opreme katastarske Uprave sa instrumentima za rad po numeričkoj metodi.

V. STALEŠKA PITANJA:

20. Udruženje treba da vodi brigu o životnim i radnim uslovima svojih članova, kako bi se kod rješavanja raznih pitanja donijele što pravilnije odluke. Na ovome sektoru potrebno je učestovati kod donošenja propisa o dopunskim platama, radnom vremenu i nagrađivanju prekovremenog rada, traženju terenske sezone itd.

Potrebno je posebno razmotriti nagrađivanje geodetskih stručnjaka za terenski rad na području gradova.

VI. OSTALI ZADACI:

21. Upravni odbor treba da ostvari saradnju sa ostalim društvima inženjera i tehničara, ekonomista itd, u Sarajevu. Kroz zajedničke diskusije, savjetovanja itd, treba pretresati probleme koji su zajednički sa drugim strukama.

Nakon donošenja zaključaka izabrana je nova Uprava sa pretsjednikom drugom HILMIJOM SELIMOVIĆEM.

Borislav Gavrić

Godišnja skupština Geodetskog društva NR Srbije

U Nišu je 4 i 5 aprila t. g. održana IV godišnja skupština Geodetskog društva NRS.

Skupštini su pored 128 delegata prisustvovali i mnogi gosti, među kojima i pretstavnici ustanova i organizacija. U ime JNA komandant korpusa general-major Radojica Nenezić, sekretar komiteta SKJ Niša — narodni poslanik iz Niša Milija Radovanović, predsednik Gradskog narodnog odbora — narodni poslanik Moša Milovanović, predsednik DIT-a iz Niša Dušan Kobliška, načelnik Geografskog instituta JNA general major Vojislav Ristić, direktor Savezne Geodetske uprave Dimitrije Milačić, direktor Geodetske Uprave NRS Spaso Jauković, direktor Geodetske STŠ Veljko Vojinović, predsednik Društva građevinskih inženjera i tehničara Veljko Jeftić i predsednik studenata geodetskog oteka u Beogradu Vojislav Dutiina.

Dosadašnji predsednik Društva inž. Radoslav Ukropina otvorio je skupštinu i pozdravio goste i delegate, a zatim su prestavnici JNA i predsednik NOGO Niša pozdravili skupštinu ističući u pozdravnim govorima značaj geodetskih stručnjaka za našu društvenu zajednicu.

Po završenom svečanom delu izabrano je radno predsedništvo i usvojen dnevni red:

1. Izveštaj o radu i finansijskom poslovanju upravnog odbora sekcija, narednim zadatcima i predlog budeta za 1954 god.

3. Izbor radnih tela skupštine.

2. Izveštaj nadzornog odbora.

4. Diskusija pa izveštajima i naredni zadatci.

5. Predlog i primanje statuta Društva.

6. Davanje razrešnice.

7. Izbor Upravnog odbora i nadzornog odbora, delegata za godišnju skupštinu Saveza DIT-a NRS i članova Plenuma Saveza geodetskih društava.

Za 5 april predviđeno je radno savetovanje:

1. Referat o izvršenim radovima u 1953 god. (iskustva i nedostaci).

2. Diskusija.

3. Predlog i usvajanje zaključaka.

Opširni referati o izvršenim geodetskim radovima i stručnom školstvu u 1953 god. kao i izveštaj o radu Društva

i Sekcija u periodu između III. i IV. godišnje skupštine bili su oštampani i podeljeni delegatima pre skupštine da bi ih ovi mogli proučiti.

Skraćeni izveštaj o radu Društva podneo je sekretar društva, a izveštaj o narednim zadatcima drug inž. Ukropina.

Između III. i IV. Skupštine Društva održana su dva plenuma na kojima su pretresana pitanja boljeg održavanja veza između sekcija i Upravnog odbora društva, pitanja saradnje u Geodetskom listu i popularisanja geodetske struke. Istaknuta je potreba slanja dopisa listu sa terena. Govoreno je o propagandi za upis u srednje geodetske škole i na geodetski otek Građevinskog fakulteta TVŠ.

U istom periodu održano je 40 radnih sastanaka Upravnog odbora, koji su bili posvećeni organizacionim pitanjima, izveštajima po zaduženjima i pitanju predavanja. Održano je 16 predavanja i diskusija; izvršene su pripreme za I. Kongres i izložbu i prikazan je jedan film o fotogrametriji.

U svom radu Uprava Društva je održavala vezu sa raznim ustanovama državnim organima, stručnim društvima DIT-a Jugoslavije, Savezom DIT-a Srbije, Savezom Geodetskih društava i SSRNJ.

Broj članova je od II. Godišnje skupštine se povećao za 40%. Danas naše Društvo ima 11 sekcija u Beogradu sa 714 članova i 19 sekcija u unutrašnjosti sa 591 članom, ukupno 1.305 članova.

Posle pročitanih izveštaja prešlo se na diskusiju. Delegati su iznosili svoja mišljenja i probleme koji su se u toku prošle godine zapazili.

Izvestan broj mladih drugova iz sekcije iznosio je svoje teškoće iz svakodnevnog rada i odnosa ljudi u radu. Veliki broj diskutantata uzeo je reč po pitanju odnosa i pomoći starijih stručnjaka mladima.

Mladi drugovi kartografi iz »Geokarte« zahtevali su da u toku svog pripravničkog staža prođu i terensku praksu, kako bi se uspešno mogli pripremiti za zvanje geometra, što im dosadašnjim načinom rada nije bilo omogućeno.

Pred kartastarsku službu postavljao se u toku prošle i ove godine važan

zadatak: davanje osnove za oporezivane po katastru zemljišta. Konstatovano je da je većina Katastarskih uprava i pored nedostataka stručnog pribora, sa uspehom ispunila taj zadatak, dok je u drugim Upravama taj rad u toku. Potrebno je što hitnije doneti jedinstveni pravilnik o finansijskom poslovanju, kojih će se sve uprave pridržavati pri naplaćivanju pojedinih taksi.

U diskusiji o radnom vremenu većina drugova nije bila za ograničenje radnog dana na terenu od 8 časova, ističući važnost a i hitnost zadataka koji stoje pred strukom. Od izvršenja naših poslova zavisi sprovođenje odluke koju je izglasala Narodna Skupština, a koja je u interesu celokupne naše zajednice, zato oni zahtevaju maksimalno korišćenje svakog lepog dana koji je pogodan za rad na terenu.

Diskusija je bila naročito živa po pitanju Geodetskog lista. Predloženo je da se svaki član Društva obavezno pretplati na GL na taj način što bi se povećala članarina na 50 din., a čime bi izlaženje lista bilo pojeftinjeno. Međutim, predlog nije bio prihvaćen sa objašnjenjem da bi to bilo prisiljavanje članova na pretplatu i veštačko obezbeđenje štampanja GL. Istaknuto je da su izvesni članci nedostupni širem članstvu i da ne tretiraju pitanja iz praktičkog rada. Pošto ovo, u svakom slučaju, zavisi od samih saradnika, to je o potrebi saradnje članova, naročito onih na terenu, bilo je dosta govora. Predloženo je da se od nove 1955 god. ukine izlaženje Geodetske službe koja ima više od 1.000 pretplatnika i da se ista fuzioniše sa GL, jer je izlaženje 2 stručna časopisa za 2.000 pretplatnika suviše obzirom na finansijska sredstva i koštanje štampe. Ovaj predlog je usvojen i njegovo sprovođenje stavljeno u zadatak novoj Upravi Društva.

Pretstavnik Saveza studenata izneo je teškoće studenata na Geodetskom oteku Građevinskog fakulteta TVŠ. Kvalitet nastave još uvek nije zadovoljavajući. Zaključci sa prošle skupštine nisu sprovedeni jer, ma da su se dvojica stručnjaka iz privrede prijavila na fakultet kad je bio raspisan konkurs, nijedan nije došao. Pitanje službenika i instrumenata je bolno pitanje na Oteku. Studenti su u nedostatku udžbenika upućeni isključivo na beleške iz kojih crpe oskudno znanje. Od instrumenata postoje uglavnom zastareli tipovi i potrebno je nabaviti više novijih.

Diskusijom su zahvaćeni i mnogi drugi problemi: potreba stvaranja manjih biblioteka i čitaonica po sekcijama u kojima bi mladi drugovi našli pored stručne i ostalu literaturu koja im je potrebna za njihovo svestrano obrazovanje; problem jačeg povezivanja društva sa Katastarskim upravama nije još sasvim rešen i t. d.

Na Skupštini je jednoglasno usvojen predloženi statut Društva, prema kome je i dosadašnji naziv našeg Društva izmenjen i glasi Geodetsko društvo NRS.

U novoizabranu upravu ušli su sledeći drugovi:

1. Veljko Vojinović, direktor Geodet. STS kao predsednik;
2. Levi Moric, p. puk, Geografski institut JNA;
3. inž. Milorad Krasojević, Geodet-STŠ;
4. Korica Ljubomir, geometar, »Geokarta«;
5. Kaja Sertić, geometar, »Geokarta«;
6. inž. Miodrag Jovanović, TVŠ;
7. Miloš Perović, geometar, Geodetska uprava NRS;
8. Inž. Lazar Arsić, kapet. Geografski institut JNA;
9. dr. Đorđe Nikolić, GI JNA;
10. Mijin Milorad, Geodetska sekcija Beograd;
11. Dušan Novaković, geometar, Geodetska sekcija Beograd;
12. Bora Ćirković, geometar, Uprava za katastar GU NRS;
13. inž. Sreten Tomanović, Zavod za fotogrametriju;
14. Štiglić Janko, geometar, Zavod za fotogrametriju;
15. Bosiljka Petrović, geometar IO NO-a Beograd;
16. inž. Radinka Savić, Zavod za fotogrametriju;
17. Milivoje Zečević, geometar, »Geokarta«;
18. Radivoje Subotin, p. poručnik GO JNA.

Skupština je aklamacijom primila ovaj predlog Kandidacione komisije. U Nadzorni odbor jednoglasno su izabrani:

1. Radić Luka, geometar, Zavod za fotogrametriju;
2. Jovanović Aleksandar, p. pukovnik GI JNA;
3. Nikolić Leposava, »Geokarta«.

Zatim je ispred Komisije za zaključke pročitao zaključke ove skupštine drug Bora Ćirković:

ZAKLJUČCI:

sa IV. redovne Skupštine Geodetskog društva NR Srbije održane 4 i 5 aprila 1954 godine u Nišu.

IV. Godišnja Skupština Geodetskog društva NR Srbije usvaja u potpunosti postavke i zaključke IV. Plenuma SKJ i I. Kongresa Saveza geodetskih društava FNRJ i ističe posebne zadatke koji su od interesa za rad geodetskih stručnjaka i to:

— da se po pitanju uzdizanja visokokvalifikovanih geodetskih stručnjaka kao i po pitanju osamostaljenja Otseka, kao posebno organizacione jedinice, za tim pitanje nastave i programa na Geodetskom otketu Građevinskog fakulteta TVŠ. Društvo se u tretiranju ovih pitanje pridržava odluka donetih na Kongresu Saveza geodetskih društava FNRJ to utoliko pre, što su ova pitanja pokretana i na prošloj godišnjoj skupštini a da do danas najbitnija od njih nisu još rešena. To je problem koji traži najhitnije rešenje.

— da se u interesu jednoobraznosti uzdizanja srednjeg stručnog kadra na teritoriji FNRJ i dalje razmatra pitanje školske predpreme koja je potrebna za upis u STŠ i period njihovog stručnog školovanja.

— da se u vezi nabavke geodetskog instrumentarija u toku prošle godine postigao izvestan uspeh. Ali, kako još postoje osetne potrebe u istom ne samo za potrebe geodetske službe već i za potrebe škola, to Društvo treba da i dalje pruža pomoć nadležnim organima pri njihovim novim nabavkama.

— da se radi primene odredaba Zakona o društvenom doprinosu i porezima kao i Uredbe o katastru zemljišta od strane Društva pomogne nadležnim organima u dovršenju izrade jedinstvenih tehničkih propisa za izvršenje premera.

— da se po pitanju propisa za obavljanje geodetske prakse i nadalje radi na ubrzavanju njihovog donošenja od strane Saveznog Izvršnog Veća, s obzirom da odgovarajući predlog nacрта propisa već postoji.

— da se kod nadležnih državnih organa poradi na tome da se geodetskim stručnjacima koji rade na terenskim ili vankancelarijskim geodetskim radovima, a koji su se svojim radom naročito istakli u izvršavanju zadataka može dodeljivati novčana nagrada.

— da se Društvo angažuje i pruži potrebnu pomoć, već u preduzetoj akciji na izmeni dosadašnjih propisa, po kojima se geometri raspoređuju do zaključno VIII platnog razreda t. j. da im se omogući napredovanje do VII platnog razreda uz zadovoljenje odgovarajućih uslova.

— da se i nadalje nastoji da se svi geodetski stručnjaci učlane u naše Društvo, te da na taj način nadu svoje odgovarajući mesto u Društvu, struci i službi.

— da Društvo kroz svoj rad uspostavi što tešnji kontakt sa svim geodetskim ustanovama i organima vlasti kao i sa masovnim i stručnim organizacijama.

— da se kod članova Društva preduzmu potrebni koraci u cilju omasovljavanja saradnje u pretplate na stručnu štampu.

— da se sprovede u delo usvojeni predlog na Skupštini o prestanku izdavanja stručnog časopisa »Geodetska služba« NR Srbije sa 31. XII. 1954. godine, čime će se centralni stručni časopis »Geodetski list« po svom sadržaju upotpuniti i pretplata na isti omasoviti.

— da se što više pokloni pažnja prijemu novih kadrova sa škola kao i njihovom stručnom osamostaljivanju.

— da se ubuduće produži sa dosadašnjom praksom novčanog nagradivanja, iz sredstava Društva, jednog studenta čiji je diplomski rad najbolji i jednog učenika STŠ koji je pokazao najbolji uspeh na završnom ispitu.

— da se sadašnja organizacija geodetske službe, a obzirom na zadatke koji proističu iz Uredbe o katastru zemljišta, odgovara i da je za sada ne treba menjati.

— da Društvo pomogne u pronalaznjenju mogućnosti osamostaljivanja kartografa iz oblasti geodezije u cilju polaganja stručnog ispita.

— da Geodetska uprava NR Srbije preko državnog sekretarijata za poslove opšte uprave i budžet NR Srbije obezbedi novčana sredstva za stipendiranje studenata obzirom da sreski i gradski narodni odbori nisu direktno zainteresovani za stipendiranje naših studenata.

— da se Društvo učlani u Savez za tehničko vaspitanje NRS.

— da se u cilju postizanja štednje pri izvođenju radova putem povećanja

produktivnosti rada i boljom radnom disciplinom pravilnije iskoriste sredstva koja nam momentalno zajednica stavlja na raspoloženje.

— da se sledeća Godišnja skupština Društva održi u Novom Sadu.

Posle ovoga nastala je diskusija o predloženim zaključcima.

Posle kraće diskusije u kojoj su učestvovali drug Govedarica, Kazija Ivan, Bora Ćirković, Krasojević, dr. Nikolić i Rinke. Sa neznatnim izmenama u stilizaciji zaključci su usvojeni (ispravka je već izvršena u štampanom tekstu, jedino što nije stavljena reč fuzija,

primedba dr. Nikolića, umesto prestanka »Geodetska služba«).

Ispred komisije za telegrame, drug Matejić je pročitao telegrame Maršale Titu, Pretsedniku Narodne skupštine NRS drugu Petru Stamboliću i Pretsedniku Izvršnog Veća NRS drugu Jovanu Veselinovu. Telegrami su primljeni aklamacijom.

Na kraju skupštine drug Radoslav Ukropina zahvalio se na razrešenju i pozeleo Društvu i novoj Upravi plodan rad u ostvarenju zadataka koji stoje pred Društvom u ovoj godini.

Skupština je završila svoj rad oko 19 časova.

Godišnja skupština Društva Geodetskih stručnjaka NR Crne Gore

U Titogradu je 4 aprila 1954 godine održana II. godišnja skupština Društva geodetskih stručnjaka NRCG. Skupštini su prisustvovali skoro svi članovi Društva.

Skupštinu je otvorio predsednik drug Novo Lakić, geometar. Sa skupštine su upućeni pozdravni telegrami Predsjedniku Republike Maršalu Titu i Predsjedniku Narodne Skupštine NRCG Blažu Jovanoviću.

U referatu Upravnog odbora, kojeg je podnio sekretar Društva, iznijeti su rezultati rada, kao i problemi i teškoće na koje su geometri i Uprava Društva naišli u toku svoga rada u protekloj godini.

Iako Društvo ima samo 79 članova, u referatu je, kao prvi, istaknut organizacioni problem. Uprava Društva je u prošloj godini radila pod vrlo nepovoljnim uslovima radi toga što nigdje nijesu bila sa službom bar dva člana Uprave na jednom mjestu. Uprava se, u toku svoga rada, sastala svega tri puta, od kojih nijednom u punom sastavu. Čitav rad Uprave se svodio na održavanje administrativne veze sa Savezom Društava geodetskih inženjera i geometara FNRJ, sa republičkim Društvima, Geodetskom upravom NRCG i sa Savezom Društava inženjera i tehničara Crne Gore. Rad na organizacionom učvršćenju Sekcije nije bio nikakav. Na papiru su postojale četiri Sekcije društva, dok je aktivno radila i stvarno postojala samo Sekcija u Nikšiću.

Društvo je u toku 1953 godine imalo 66 članova, a u vrijeme održavanja

skupštine ovaj broj se popeo na 79 članova. U NRCG još uvijek ima geodetskih stručnjaka koji nijesu u Društvo učlanjeni. Kod ovih, kao i kod jednog broja članstva postoji prilično nerazumijevanje za društveni rad, što se ogleda u slabom interesovanju za učlanjenje, ili kod već učlanjenih u nevođenju računa plaćanja članarine. U prošloj godini je srezmjerno bio vrlo mali broj pretplatnika na »Geodetski list« a nikakav interes za saradnju u njemu.

Kao drugi problem istaknut u referatu je pitanje stručnih kadrova u NRCG, i nesrazmjeran odnos starijih i mlađih službenika; što prilično utiče na normalan organizacioni i proizvodni razvoj radova geodetske službe na terenu. U referatu i diskusiji istaknuto je pitanje školovanja geodetskih kadrova u NRCG. U vezi ovoga referat je podvukao da na Geodetskom otdjelu Srednje Tehničke škole u Titogradu za stručne predmete nema nastavnika sa stručnom spremom, a kroz diskusiju je konstatovano da su nastavnici preopterećeni i po broju časova i broju predmeta. Po ovome pitanju došlo je do razmimoilaženja između Uprave Društva i nastavnog kadra koji predaje stručne predmete na Geodetskom otdjelu; dok prvi smatraju da praktične predmete: geodetska vježbanja, izradu planova i pisanje mogu predavati geometri sa dužom praksom, a geodeziju, aerofotogrametriju i ostale obavezno nastavnici sa fakultetskom spremom i praksom, drugi, pak, smatraju da oni u potpunosti zadovoljavaju i da ovo pita-

nje nije trebalo u referatu i diskusiji isticati. Posebno je istaknuto pitanje: da li Geodetski Otsjek pri Srednje Tehničkoj školi u Titogradu treba i dalje da postoji ili ne. Skupština je dala u zadatak novoj Upravi da ovo pitanje razmotri i dade smjernice za njegovo rješenje.

Teškoće sa kojima se geometri bore na terenu kao što su: nedostaci prevoznih sredstava, slab smještaj, nedostatak uslova za normalan kulturni i politički život, nedostatak jedinstvenih pravilničkih propisa, nemogućnost povremenog zajedničkog okupljanja za vrijeme terenske sezone i drugo, bio je

sljedeći problem iznijet u referatu i u diskusiji.

Referat ja obuhvatio rad i zaključke Kongresa, a u diskusiji je istaknuta potreba oživljavanja rada Društva i aktiviranja članstva u stručnom i društvenom radu.

Izvođenje geodetskih radova u ovoj godini Skupština je posvetila dobar dio vremena, dok se o organizacionim pitanjima i o radu Društva malo diskutovalo.

Na kraju je izabrana nova Uprava i delegirana su trojica drugova za članove Plenuma Saveza geodetskih stručnjaka FNRJ. M. M.

Sastanak Nac. komiteta za geodeziju i geofiziku

16. i 17. aprila 1954 održao se u prostorijama Akademijškog Saveta FNRJ u Beogradu redoviti sastanak Nac. komiteta za geodeziju i geoziziku, kome su prisustvovali Stevan P. Bošković generalni sekretar, Dr. Josip Mokrović, administrativni sekretar, te članovi Prof. Dr. Pavle Vujević, Prof. Dr. Josip Goldberg, Prof. Ing. Raša Vodušek, general Vojslav Ristić, Prof. Ing. Mato Janković. Radi važnosti dnevnog reda o kome se raspravljalo pozvani su da sastanku prisustvuju puk. ing. Dušan Bosanac, Ing. Miloje Mitić, Prof. Dragutin Prosen i Dr. Gjorgje Nikolić.

Dnevni red sastanka bio je uglavnom rasprava o delegatima za međunarodni kongres geodetske i geofizičke unije u Rimu, koji se održava u septembru 1954. te problemi koji se s tim u vezi nameću.

Akademijški savjet FNRJ na svom XVIII. zasjedanju odlučio je da kao njegovi delegati kongresa u Rimu prisustvuju Prof. Dr. J. Goldberg akademik iz Zagreba, te Prof. Dr. Pavle Vujević iz Beograda, članovi Nacionalnog komiteta predstavnici geofizičkih sekcija komiteta. Za prijedlog Prof. D. Prosen raspraviti će se na sljedećem zasjedanju.

Geografski institut JNA odlučio je da na kongres pošalje svoje stručnjake puk. ing. Dušana Bosanca, puk. Dimitrija Zubca, stručnjaka za triangulaciju, Dr. Gjorgja Nikolića stručnjaka za astronomiju, ppuk Milana Keravicu stručnjaka za gravimetriju i ppuk. Dušana Mamzalovića stručnjaka za geoid.

Savezna geodetska uprava će također poslati dvojicu svojih službenika Ing. Nikolu Svečnjikova i Ing. Miloja Mitića. Komitet se suglasio da se uputi prijedlog odgovarajućim ustanovama da financiraju odlazak članova Nac. komiteta Dr. Josipa Mokrovića, Prof. Ing. Mate Jankovića i Prof. Ing. Raše Voduška.

Kao šef delegacije izabran je Prof. Dr. Goldberg, sekretar Dr. Nikolić, a članovi predloženi su u pojedine sekcije i komisije kongresa.

Delegacija će na kongresu podnijeti nacionalni izvještaj o geodetskim radovima izvršenim u Jugoslaviji od 1939 do 1953 god. Štampan je na francuskom jeziku u Geografskom institutu JNA. Generalni izvještaji ne će se na ovom kongresu iznositi radi kratkoće vremena i angažiranja stručnjaka na terenskim radovima.

Između ostalih prijedloga o kojima se raspravljalo na sastanku komitet je donio zaključke:

1. da se Nac. komitet za geodeziju i geofiziku proširi od 9 na 11 članova time što je u taj broj uključen izabrani član za hidrologiju ing. Milivoj Petrik, dok bi drugi član bio predstavnik civilne geodetske službe.

2. da se preporučio Akademijškom savjetu da kod Saveznog izvršnog vijeća poradi oko donošenja Uredbe o osnivanju Nacionalnog savjeta za kartografiju FNRJ, čiji je prijedlog Izvršnom vijeću već predan.

3. da se održi konferencija za gravimetriju od stručnjaka iz prakse i sa fakulteta. Predloženo je da se odgovarajuće ustanove zamole da svoje stručnjake pošalju o svom trošku.

4. Raspravljajući ponovo o geoma-gnetskom premjeru Komitet se složio

Dvobojni ozalid-papir KALLE

Firma KALLE, Wiesbaden-Biebrich, Zap. Njemačka, proizvela je dvobojni ozalid-papir. Zbog važnosti ovakovog papira za reprodukciju naročito plana i karata malene naklade donosimo prikaz dotične upute za upotrebu.

Specijalno preparirani papir osjetljiv je u dva razna spektralna područja, a razdvajanje se postizava odgovarajućim filterima. Za osvjetljavanje mogu se upotrebljavati kako otvorene ili zatvorene lučne svjetiljke tako i svjetiljke na živine pare. Razdiobom na dva različita spektralna sektora dobiva se nakon uobičajenog suhog razvijanja slika u crvenoj i plavoj boji.

Obrađa dvobojnog ozalid-papira pomoću filtriranog osvjetljenja interesira u prvom redu kartografske i geodetske ustanove, koje osjećaju potrebu reprodukcije dvobojnih kopija. Umnožavanje takovih karata vršilo se dosada isključivo putem tiska. Upotrebom dvobojnog ozalid-papira za te svrhe trebao bi taj proces biti pojednotsavljen i pojeftinjen.

Kako se kod umnožavanja karata radi o preciznom uklapanju (pasovanju) i preciznoj reprodukciji svih pojedinosti upotrebljavaju se za tu svrhu pneumatski kopirni okviri.

1. Ekspozicija

Za primjenu postupka sa filtriranim osvjetljenjem potrebna su dva predloška na transparentnoj podlozi. Osvjetljenje se vrši u dvije operacije, i to

a) original koji treba biti reproduciran u crvenoj boji kopira se pomoću žuto filtrirane rasvjete.

b) nakon tog osvjetljenja zamjeni se prvi original sa drugim, te se kopira pomoću crveno filtrirane rasvjete.

Kod izmjene originala treba paziti na precizno uklapanje.

Djelovi neeksponirani prigodom žutog osvjetljavanja osvanu nakon razvijanja crveni, dok mjesta neeksponirana

da se zvanično zatraži od Geografskog instituta da preuzme ovaj posao.

5. da se predloži Savjetu za prosvjetu i kulturu NRS, da se jedan od kompleta seizmičke aparature, koji se nalazi u Seizmološkom zavodu u Beogradu ustupi Seizmološkoj stanici u Ljubljani.

prigodom crvenog osvjetljenja osvanu plava.

Ekspozicija ovisi o jakosti upotrebljenog izvora svjetla i propusnosti originala. Kao uporište služe sljedeći podaci:

Kod rada sa 60-ampernom lučnom svjetiljkom potrebna je kod pauziranja na pr. jednostrano matiranih originala na astralonu debljine od 0,2 mm kod razmaka svjetlonosnog izvora od cca 1—1,5 m od kopirane površine za navedenu ekspoziciju pod a) cca 3—4 minute; pod b) cca 1,5—2 minute, dok je kod rada u kopirnim aparatima sa živinim visokotlačnim cijevima potrebno za navedenu ekspoziciju pod a) cca 5—6 min. pod b) cca 2—3 min.

Kao i kod običnih ozalid-kopija dade se ekspozicija nakon stanovitog iskustva prilično pouzdano odrediti, pogotovo kako su originali najčešće rađeni na istom materijalu. Dok se ne stekne potrebno iskustvo preporuča se prije početka kopiranja probna ekspozicija na manjem odresku.

2. Razvijanje

Razvijanje dvobojnog ozalid-papira vrši se na isti način kao i razvijanje običnog ozalid-papira, dakle na suhi način pomoću amonijakovih para.

Papir se dade uspješno sušiti u svim tipovima firminih uređaja za suho razvijanje.

Ako se razvijanje vrši u ormariću za razvijanje, to treba paziti da se kopije nakon razvijanja dobro prozrača da bi se osujetilo da kopije požute.

3. Trajnost

Neeksponirani papir sprema se na suhom i hladnom mjestu. Na taj način postizava se trajnost od cca 4 mjeseci kao i kod normalnih ozalid-proizvoda.

Cijena papiru je DM 27,20 za namotak širine 1 m i dužine 10 m, a filterfoliji DM 5,90 za 1 qm.